

Декілька слів заслуговує стиль роботи Віктора Миколайовича з асистентом. Спочатку я відчував значні труднощі, оскільки рівень моєї теоретико-методологічної підготовки залишав бажати кращого. Тому звичним явищем стали консультації, на яких лектор доброзичливо й змістовно розтлумачував вузлові моменти, давав поради. Так я по-новому відкривав для себе Схід, розбирався в складних питаннях теорії і методології. Тому можу стверджувати, що моє становлення як викладача вищої школи відбувалося під значним впливом В.М. Філоретова. Ще однією рисою Віктора Миколайовича як викладача була повна довіра до асистента. Усі оцінки, усі результати, котрі студенти здобували на моїх заняттях, ураховувалися ним без будь-яких застережень. При підбитті підсумків і виставленні екзаменаційних оцінок рішення приймалося завжди колегіально. Толерантність взагалі була притаманна Віктору Миколайовичу як у стосунках із колегами, так і в роботі зі студентами.

Можна з усією впевненістю стверджувати, що професор В.М. Філоретов підніс на високий науковий, теоретико-методологічний та методичний рівні викладання курсу “Нова та новітня історія країн Азії та Африки” в Кіровоградському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка. І тому, коли після трагічних подій лютого 2011 року кафедра всесвітньої історії доручила мені читати цей курс, я не знайшов кращого шляху, ніж повною мірою скористатися напрацюваннями Віктора Миколайовича у своїй роботі.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ковальков Олександр Леонідович, кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії КДПУ ім. В. Винниченка.

Наукові інтереси: радянсько-афганські відносини, радянське військове вторгнення до Афганістану.

ТАЛАНОВИТИЙ МЕНЕДЖЕР, ОРГАНІЗАТОР, ПЕДАГОГ

Ірина КОЗИР (Кіровоград)

Історики – народ особливий. Знаючи досвід минулого, вони глибше й суворіше оцінюють сьогодення. Формування історика – завдання особливо складне, адже студент тонко відчуває фальш, нещирість, байдужість. А ще важливо спонукати юнака чи юнку до серйозних роздумів, до виснажливих пошуків, навчити справжній радості від власного, хай невеличкого, відкриття. Працювати із студентами, не вчити, не наставляти, а саме, працювати – це “вищий пілотаж” викладацького фаху.

Усі ці риси були повною мірою притаманні Віктору Миколайовичу Філоретову. Багато поколінь студентів-істориків нашого університету вважають його одним із найкращих педагогів. За лекторською трибуною він видавався так органічно. На вигляд – суворий, стриманий. Академічний стиль викладу, чітко структурований навчальний матеріал. Але мало хто умів так захопити своєю розповіддю, створити атмосферу “занурення” в таємниці Сходу. Тонке почуття гумору, вдале слівце, доречний анекдот перетворювали звичайні пари у виставу майстра, де глядач стає учасником постановки.

Посівши посаду декана історичного факультету, Віктор Миколайович став справжнім батьком для своїх студентів, поєднуючи турботу із вимогливістю. У щоденних клопотах серед великих і дрібних справ він дбав про велику факультетську родину. Відкриття нових спеціальностей потребувало величезних зусиль. А відкриття таких напрямів, як правознавство і політологія, видавалося і

зовсім безнадійною справою. Він зумів. Він переконав і колектив, і міністерство в нашій спроможності готувати фахівців на рівні сучасних вимог. Саме від нього йшло переконання, що істфак – найкращий факультет. Він виховував у студентів почуття корпоративного духу, спільної відповідальності за все, чим жив колектив. Декан добре знав, що хвилює студентів, їхні потреби й проблеми. У нього можна було знайти й мудру пораду, і реальну допомогу.

Усе, що йшло на користь підготовки майбутніх професіоналів, підтримувалося ним беззастережно. Саме Віктор Миколайович задумав і реалізував нову концепцію навчальних практик. Він уважав, що майбутній фахівець-історик в обов'язковому порядку має попрацювати і в архіві, і в музеї. З особливою турботою декан ставився до однієї з найважливіших студентських практик – археологічної, підкреслював, що саме там, у полі, виявляються риси характеру людини, формується почуття колективізму. Ніде так близько молодий дослідник не відчуває особисту причетність до минулого, у буквальному сенсі із пилу здобуває крихти знання, які рівнозначні золотим зливкам.

Завдяки зусиллям Віктора Миколайовича наші студенти працювали на археологічних розкопках у Шестовиці на Чернігівщині, у Бахчисараї в Криму. Але особливо трепетно він ставився до рідної факультетської Торговицької середньовічної експедиції. Щоразу, коли експедиція від'їжджала, добрим словом він проводжав і студентів, і викладачів. Пишався нашими здобутками, мріяв про справжній музей. Віктор Миколайович завів добру традицію – щороку він приїжджав у Торговицю до студентів не лише побачити знахідки, а й поспілкуватися, підтримати. Як діти раділи студенти його милим дарункам – величезним ящикам із солодощами. Запам'ятався випадок, коли під час страшної грози обірвало електричні дроти, і все село опинилося на кілька днів без світла. Вимкнулись й електричні плити на кухні, тож довелося варити їжу на багатті. Ця екзотика обернулася великою проблемою, адже годувати потрібно було близько п'ятдесяти осіб тричі на день. Тож коли наступного року їхали в експедицію, серед запасів уже був газовий таганок, подарований Віктором Миколайовичем, із словами: “Щоб діти не залишились голодними”. У цьому був він увесь – турботливий батько, господар у своєму домі.

Студентська конференція за результатами літніх польових практик ставала подією на факультеті. Декан уважав, що цей захід – не просто підбиття підсумків, це можливість для кожного студента продемонструвати власні здобутки, виступити в ролі дослідника, сприяти зростанню іміджу факультету. Віктор Миколайович докладав багато зусиль для розвитку студентської науки, підтримував перші, навіть не зовсім вдалі, кроки майбутніх науковців. Сьогодні на факультеті працюють уже його вихованці. Мабуть, це особливий привілей, наданий долею, – продовжити себе в учнях.

Життя факультету триває: відбуваються захисти дисертацій, проходять наукові конференції, йдуть у велике життя нові покоління випускників. Незримо присутнім у всьому залишається образ Декана – талановитого менеджера, організатора, педагога.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Козир Ірина Анатоліївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України КДПУ ім. В. Винниченка.

Наукові інтереси: археологія, давня та середньовічна історія України.